

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 3 Kokous 6/2017

Pöytäkirja

Aika 12.12.2017, klo 11:15–13:15
Paikka Helsinki, Mariankatu 9, neuvotteluhuone Jakovara 1, kellarikerros
Jakelu Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

Jäsenet ja (varajäsenet) **läsnä olleet tummennetulla**

Olli Peltoniemi, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
Juha Nousiainen, varapuheenjohtaja, Valio Oy

Susanna Ahlström, maa- ja metsätalousministeriö
(Taina Aaltonen, maa- ja metsätalousministeriö)

Jaana Mikkola, Elintarviketurvallisuusvirasto
(Taina Mikkonen, Elintarviketurvallisuusvirasto)

Kirsi Henttu, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
(**Taina-Riitta Seppälä**, Lounais-Suomen aluehallintovirasto)

Leena Suojala, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
(Ilkka Pohjamo, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry)

Johan Åberg, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.
(Mikaela Strömberg-Schalin, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.)

Saara Kupsala, Itä-Suomen yliopisto
(Sari Ung-Lanki, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos)

Jarkko Niemi, Luonnonvarakeskus
(Matti Pastell, Luonnonvarakeskus)

Laura Hänninen, Helsingin yliopisto
(Claudio Oliviero, Helsingin yliopisto)

Kreetta Ranki, Turun yliopisto
(Anne Melin, Turun yliopisto)

Mai Kivelä, Animalia ry
(**Heidi Kivekäs**, Animalia ry)

Kati Pulli, Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry
(Maria Lindqvist, Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Sanna Nokka, ProAgria Keskusten Liitto ry
(Pirkko Taurén, Faba osk.)

Tuomas Herva, AtriaNauta
(Pirjo Kortesiemi, Eläinten terveys ETT ry)

Sari Ristaniemi, SOK
(Matti Kalervo, Kesko Oyj)

Timo Niemi, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
(Juha Beurling, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry)

Satu Raussi, sihteeri, Eläinten hyvinvointikeskus EHK, Luonnonvarakeskus

Kutsuttuna

Jonas Laxåback Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 11:19.

2. Kokouksen järjestäytyminen

Kokous todettiin ajoissa koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Kokouksessa oli paikalla 14 edustajaa sekä yksi henkilö kutsuttuna. Läsnä olleiden henkilöiden nimet on tummennettu yllä neuvottelukunnan nimelistassa. Pidettiin osallistujien lyhyt esittäytymiskierros.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen (12.10.2017) pöytäkirja hyväksyttiin.

4. Ajankohtaista maa- ja metsätalousministeriöstä

Suomalaiset sianlihan tuottajat ja suomalainen tuotantotapa, jossa sikojen häntiä ei typistetä hännänpurentaongelman ennaltaehkäisyksi, ovat olleet esimerkkinä sikojen hoidon hyvästä eurooppalaisesta toimintatavasta. Tavoitteena on sikojen hännäntypistykseen vähentäminen EU:ssa. Komission mukaan muutama jäsenmaa onkin ryhtynyt vakavasti toimiin hännäntypistysten vähentämiseksi. Komissio ei kuitenkaan ole kieltämässä typistystä kokonaan, vaan pitämässä sen nykyisellään lainsäädännön poikkeusjärjestelyinä.

Keskustelussa todettiin, että on hienoa, että suomalainen hyvä tuotantotapa, jossa siat saavat pitää häntänsä on esillä ja esimerkkinä muille EU maille. Epäiltiin kuitenkin, että kuluttajat eivät tiedä, että häntineen kasvatus vaikuttaa positiivisesti sikojen hyvinvointiin ja, että EU:ssa vain Suomessa ja Ruotsissa sikojen häntiä ei rutiininomaisesti typistetä. Myös julkisissa hankinnoissa asia olisi syytä ottaa huomioon ja vaatia sianlihaa, joka on peräisin häntineen kasvatetuista sioista. Muiden EU maiden viranomaisia askarruttaa, miten saada sianlihan tuottajille painetta ja/tai porkkanaa, jotta sikojen kasvatus häntineen etenisi. Hyvä eläinterveys on yksi tärkeä edellytys sikojen kasvattamiselle häntineen. Suomessa antibioottien käyttö tuotantoeläimille on vähäistä, mikä johtuu myös hyvästä eläinterveystilanteestamme.

Todettiin, että komissio on tehnyt koulutusvierailuja hyvän toimintatavan maihin, myös Suomeen. Lisäksi on tehty koulutusmateriaaleja hännällisten sikojen kasvatuksesta. Koulutusvideoissa myös suomalaiset sianlihan tuottajat esiintyvät. Komissio haluaa, että ne maat, joissa sikojen häntien typistäminen on rutiinia, tekevät toimintaohjelman siitä, miten maassa edetään, jotta hännällisten sikojen kasvattaminen lisääntyisi. Häntineen kasvatusta vastustetaan, sillä se edellyttää tuotantokustannuksia kasvattavia investointeja, kuten lisää tilaa sioille ja rakolattia-alan vähentämistä. Saksassa joissakin lääneissä sianlihan tuottaja voi saada jopa taloudellista tukea, jos kasvattaa sikoja häntineen.

Valtioneuvoston asetus tuotantotarkoituksiin kasvatettavien kaniinien suojelusta on tekeillä maa- ja metsätalousministeriössä. Ministeriössä on ensin vertailtu eri Euroopan maiden tuotantokaniinien suojelun säädöksiä. Kaniinien kasvatus lihaksi herättää Suomessa jonkin verran kiinnostusta, mutta kaniinien kasvatuksen vähimmäisvaatimukset, hyvinvointisäädökset, puuttuvat. Neuvottelukunnan tulevilla kokouksilla voitaisiin keskustella, sallitaanko meillä jatkossa kaniinien ulkokasvatusta eristämättömissä rakennuksissa.

Asetus kaniinien suojelusta koskisi lihan, turkiksen ja villan tuotantotarkoituksiin kasvatettuja kaneja. Asetusluonnos on tarkoitettu saadaksi lausunnon jo tulevan kevään aikana. Keskustelussa todettiin, että tarvetta kyseiselle asetukselle selvästi on ja, että asetuksessa on hyvä määritellä mitä tuotantokanilla tarkoitetaan, sekä mikä on kaniharrastuksen ja kaniituotannon ero. Kaniinien hyvinvointiin vaikuttaa esimerkiksi pitopaikan pohjamateriaali. Jos kaneja kasvatetaan häkeissä, hyväksytäänkö kaniinien alustaksi kokoverkkopohja vai

osaverkkopohja. Eläintautien hallinta (kuten kokkidit) voi olla helpompaa verkkopohjalla, mutta mahdollistaako verkkopohja kanin käyttäytymistarpeiden toteutumisen. Halutaanko kaneilla käyttää kokkidien hallintaan lääkkeitä kuten tuotantopolven broilerin kasvatuksessa. Kani on suosittu tuotantoeläin Euroopassa, joten tuotantokanien hyvinvointisäädösten tekemisessä ei tarvitse aloittaa aivan tyhjästä, vaan soveltaen muiden maiden säädöksiä Suomen olosuhteisiin. Kanien hyvinvoinnista on viime vuosina julkaistu myös enenevästi tutkimustuloksia.

Luonnos laiksi eläinten hyvinvoinnista (korvaksi voimassaolevan eläinsuojelulain) on tulossa lausunnolle joulukuussa. Lausuntoaikaa on kaksi kuukautta. Lausunnot annetaan lausunto.fi palvelun kautta. MMM painottaa lausuntopyynnössä olennaisia kysymyksiä, joihin erityisesti halutaan kannanottoja. Lausuntojen jälkeen lakiluonnosta muokataan ja se käännetään uudestaan. Seuraavaksi tehdään laintarkastus, ennekuin lakiluonnos menee valtioneuvoston kautta eduskuntaan. Lain eduskuntakäsittely on tarkoitus käydä tulevana keväänä.

Todettiin, että jatkossa tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan maa- ja metsätalousministeriön edustaja ei ole neuvottelukunnan virallinen jäsen, vaan pysyvä edustaja neuvottelukunnassa.

5. Neuvottelukunnan kannanotto suurikokoisten sinikettujen hyvinvoinnista

Neuvottelukunta laati kannanottoa suurikokoisten sinikettujen hyvinvoinnista keskustellen kannanottoon tulevista kirjauksista. Sihteeri ja puheenjohtaja olivat laatineet kannanottoluonnoksen edellisen kokouksen evästysten pohjalta. Sihteeri lähettää luonnoksen seuraavalla viikolla neuvottelukunnalle viimeistelyä varten.

6. Keskustelu nautojen ja sikojen ulkokasvatuksen hyvinvointikysymyksistä

Todettiin, että nautojen kokoaikainen ulkokasvatus onnistuu, jos eläinten ruokinta, vesi mukaan lukien, ja hoito on hyvällä tasolla ja olosuhteet kunnossa. Tärkeää ja kriittistä on hyvälaatuisen sulan juomaveden jatkuva saanti. Jalostuksen myötä nautojen kylmäkestävyys on jopa parantunut, mutta edellytyksenä ovat yllämainitut korkealaatuinen hoito ja olosuhteet. Todettiin, että Suomesta varmasti löytyy teknologinen ratkaisu jatkuvan sulan juomaveden saannin varmistamiseksi naudoille myös talviolosuhteissa. Tarttuvien tautien torjumiseksi voi olla tehokasta siirtää vasikat aikuisten eläinten tiloista väistötiloihin tai ulos. Vasikoiden ulkokasvatukseen pitäisi siksi luoda edellytykset. Toivottiin, että nautojen ulkokasvatuksessa huomioitaisiin erikseen ylämaankarjan naudat ja niiden juomavesikysymys. Ylämaankarjan nautojen lukumäärä ja pitopaikat ovat lisääntyneet ja ympärivuotinen ulkokasvatus on yleistä.

Todettiin, että sikojen ulkona pito ei ole Suomessa yleistä. Se on kuitenkin mahdollista. Afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi vaaditaan sikojen ulkoalueille tupla-aitaus. Sika on lajina sopeutunut kestämaan melko kuumia olosuhteita, mutta edellytyksenä kuumassa selviämiseksi on suoja hellettä vastaan ja rypemismahdollisuus. Kanojen ulkoilua rajoittavat meillä toimet lintuinfluenssan leviämisen estämiseksi.

7. Sähköpiiskan käyttö muualla kuin teurastamossa - tarpeellisuus/ tarpeettomuus/ hyvinvointivaikutukset

Maa- ja metsätalousministeriö pyysi neuvottelukunnalta näkemystä teurastamon ulkopuolella tapahtuvan sähköpiiskan käytön tarpeellisuudesta tai tarpeettomuudesta sekä hyvinvointivaikutuksista. Uuden eläinten hyvinvointilain myötä ei enää tulla säätämään yleisluontoista eläinsuojeluasetusta. Tästä syystä on tarpeen tehdä erikseen asetus, joka koskee eläimille tehtäviä toimenpiteitä. Teurastamon ulkopuolisesta sähköpiiskan käytöstä säädettäisiin mainitussa uudessa toimenpideasetuksessa. Sähköpiiskan käytöstä teurastamoissa säädetään EU:n lopetusasetuksessa.

Keskusteltiin siitä, onko sähköpiiskan käyttö tarpeellista. Neuvottelukunta oli yksimielinen siitä, että ensisijaisesti käytetään muita menetelmiä kuin sähköpiiskaa, vaikkapa poikimahalvauksen vuoksi makaamaan jääneen lehmän jaloilleen nostamiseksi. Jos muut menetelmät eivät auta ja sähköpiiskaan joudutaan turvautumaan, niin teurastamon ulkopuolinen sähköpiiskan käyttömahdollisuus tulisi antaa neuvottelukunnan näkemyksen mukaan vain eläinlääkärille tai sitä tulisi voida käyttää vain eläinlääkärin valvonnassa ja näissäkin tapauksissa vain toimenpiteen yhteydessä. Taitavat nautojen ja sikojen lastaajat ja kuljettajat eivät sähköpiiskaa käytä, eikä sähköpiiska kuulu taitamattomien eläinten käsittelijöiden käsiin, todettiin. Eläinkuljetuksen aikana eläimet ovat kuljettajan vastuulla, eikä neuvottelukunnan mielestä sähköpiiskaa tarvita myöskään kuljetuksen aikana.

8. Muut asiat

- Sovittiin alustavasti 2018 kevätkauden kokouspäivät: 30.1., 20.3. ja 6.6. Sihteeri tiedottaa päivistä, kun tilavaraukset on saatu varmistettua. Sovittiin, että aloitetaan kokoukset klo 12:15. Huom! Kevään 2018 kokousaikoja jouduttiin muuttamaan kokouksen jälkeen ja ne ovat seuraavat:
 - Perjantai 12.3.2018 klo 12:15–14:15
 - Maanantai 9.4.2018 klo 12:15–14:15
 - Keskiviikko 6.6.2018 klo 12:15–14:15
- Vuoden ensimmäisen kokouksen asialistalle toivottiin ja hyväksyttiin broilereiden hyvinvointi. Alustajaksi pyydetään ELT Eija Kaukonen Helsingin yliopisto sekä ELT Leena Pohjola HKScan.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13:15.

Liitteet

- Kokouksen esityslista

Helsingissä 12.3.2018

Pöytäkirjan vakuudeksi

Olli Peltoniemi
puheenjohtaja

Satu Raussi
sihteeri

Liite

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 3

Kokous /2017

Esityslista

Aika 12.12.2017, klo 11:15–13:15

Paikka Helsinki, Mariankatu 9, neuvotteluhuone Jakovara 1, kellarikerros

Jakelu Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

1. Kokouksen avaus
2. Kokouksen järjestäytyminen
3. Edellisen kokouksen pöytäkirja
4. Ajankohtaista maa- ja metsätalousministeriöstä
5. Neuvottelukunnan kannanotto suurikokoisten sinikettujen hyvinvoinnista
6. Keskustelu nautojen ja sikojen ulkokasvatuksen hyvinvointikysymyksistä
7. Sähköpiiskan käyttö muualla kuin teurastamossa - tarpeellisuus/ tarpeettomuus/ hyvinvointivaikutukset
8. Muut asiat
 - Ensi vuoden kokousten ajankohdat ja seuraavan kokouksen asialista
9. Kokouksen päättäminen

Liitteet

- Edellisen kokouksen 12.10.2017 pöytäkirja

Linkkejä

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta maa- ja metsätalousministeriön nettisivuilla
<http://mmm.fi/tuotantoelainten-hyvinvoinnin-neuvottelukunta>

Valtioneuvoston asetus tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnasta (330/2009)
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090330>

Eläinsuojelulain uudistamisesta maa- ja metsätalousministeriön nettisivuilla
<http://mmm.fi/elainsuojelulaki>

Matkalaskupohja <http://mmm.fi/yhteystiedot>

Blogijutut kokouksista Eläinten hyvinvointikeskuksen www.elaintieto.fi sivustolla

Tervetuloa kokoukseen!